

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon

Angelique van der Heijden
a.van.der.heijden@nijmegen.nl
T 024 – 329 39 25

Ons kenmerk

D211081735

Datum 7 september 2021
Onderwerp Monitoring gebruik plastic+ zakken na
invoering betaald tarief

Geachte leden van de raad,

Door de bezuinigingsopgaven in 2019 is door uw raad een pakket van besparingsmaatregelen vastgesteld op het gebied van afvalbeheer en reiniging. Eén van de maatregelen was de introductie van een tarief van €0,05 voor de plastic+ afvalzak voor de inzameling van plastic verpakkingen, blik en drankkartons, vanaf maart 2020. Deze zakken waren voorheen gratis. Bij vaststelling van deze maatregel op 13 november 2019 hebben wij u toegezegd het gebruik van de plastic+ zakken te monitoren en u hierover medio 2021 te informeren. Met deze brief geven wij hier uitvoering aan.

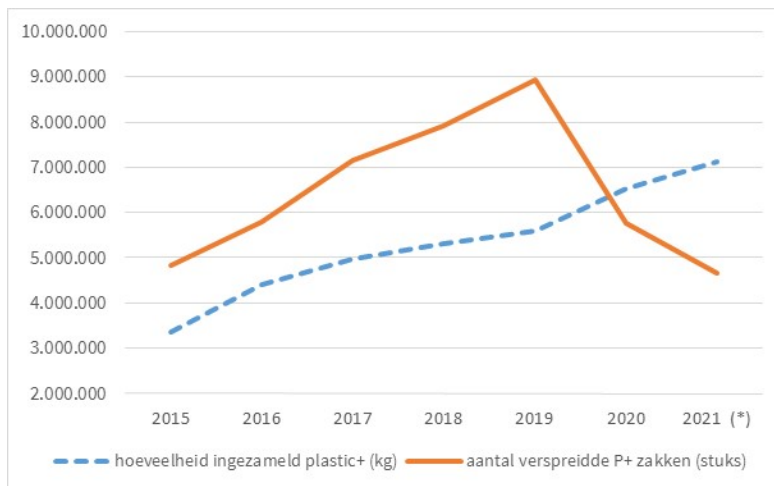
In de loop der jaren stegen de kosten voor het verstrekken van de gratis plastic+ zakken. Zo werden in 2019 bijna 9 miljoen gratis plastic+ zakken versprekt, waar er voor de inzameling waarschijnlijk maar 5 of 6 miljoen nodig waren. De totale kosten voor productie en verstrekking van de plastic+ zakken steeg in 2019 naar €483.000,- en vormde daarmee een aanzienlijke kostenpost in de plastic+ inzameling. Door een kleine vergoeding te vragen voor het verstrekken van de zakken beoogden we een lage drempel op te werpen tegen het gebruik van de zakken voor andere doeleinden dan de inzameling van plastic+ afval. Daarmee zouden we het aantal gebruikte zakken terugbrengen naar meer normale hoeveelheden en daarmee onnodige onkosten voor productie en verstrekking van de zakken besparen. Bij de introductie van de tarief maatregel was ingeschat dat jaarlijks 2 miljoen minder zakken nodig zouden zijn, en er 6 miljoen zouden worden verkocht. De totale besparing werd geraamd op €260.000 per jaar.

De conclusies van onze monitoring zijn:

- *Door invoering van het tarief wordt daadwerkelijk een lage drempel opgeworpen tegen het oneigenlijk gebruik van de plastic+ zakken voor andere doeleinden, terwijl de ingezamelde hoeveelheid plastic+ nog steeds toeneemt.*

Wanneer we kijken naar de jaarcijfers (figuur 1, oranje doorgetrokken lijn, tabel 1) dan zien we dat er in 2019 nog 8,9 miljoen zakken verspreid werden en in 2020 5,8 miljoen. In 2020 werden in januari en februari nog gratis zakken versprekt en vanaf februari de betaalde zakken. Rond de invoering is een verdubbeling van distributiecijfers zichtbaar, wat lijkt aan te geven dat bewoners voorraden van zakken inslaan. Dit vertekent de distributiecijfers

van het jaar 2020. Ondanks dit hamstereffect is in 2020 al een daling van 35% zichtbaar in het totaal aantal verstrekte (gratis en betaalde) plastic+ zakken ten opzichte van 2019, het jaar waarin nog alleen gratis zakken werden verstrekt. De verspreidingsgetallen per maand stabiliseren na mei 2020. In de periode juni 2020 tot en met mei 2021 is het aantal verspreide betaalde zakken (4,6 miljoen) bijna 50% lager ten opzichte van het jaar 2019.

Figuur 1: Ingezameld gewicht plastic+ en totaal aantal (gratis en betaalde) verstrekte plastic+ zakken per jaar. (*= voor 2021 zijn aantallen verkregen op basis van extrapolatie van de cijfers van januari tot en met mei 2021)

Kijken we naar het gewicht van het ingezamelde plastic+ afval (figuur 1), dan zien we dat deze hoeveelheid in 2020 en 2021 in bijna dezelfde mate stijgt als in voorgaande jaren (blauwe stippel lijn). Het lijkt er dus op dat de invoering van de betaalde plastic+ zak er niet toe leidt dat bewoners minder plastic+-afval aanbieden omdat zij niet willen betalen voor de tariefzak.

- *Nieuwe plastic+ tarief zakken worden door bewoners al snel gebruikt en het aanbod van andere plastic+ zakken is afgenomen tot slechts 5-10%.*

Bij introductie van de betaalde plastic+ zak was het onzeker hoe snel bewoners gebruik zouden gaan maken van de nieuwe zak, of dat zij oude voorraden of gratis zakken uit regiogemeenten zouden gebruiken. In de eerste weken na invoering bleek echter al naar schatting de helft van de aangeboden zakken van het nieuwe type te zijn. In wijken waar het minder goed liep zijn bewoners geattendeerd op het gebruik van de verkeerde zak door middel van een “oeps-ik ben de verkeerde zak” sticker. Drie maanden na de introductie van de nieuwe zak was 85% van de aangeboden plastic+ zakken al van het juiste type en zijn de gedragsinterventies gestaakt. Op dit moment, medio 2021, is naar ruwe schatting nog slechts 5-10% van de aangeboden zakken van een afwijkend type, meestal de oude gratis plastic+ zak. Wij vinden dit een acceptabel resultaat, ook omdat we verwachten dat het aantal verkeerde zakken verder zal dalen als de ingeslagen voorraden opdrogen.

- *Door invoering van het tarief is een grotere besparing gerealiseerd dan geraamd.*

Bij de introductie van de tariefzakken was de beoogde besparing berekend op basis van 2 componenten. We verwachtten op jaarbasis 2 miljoen minder zakken te verspreiden ten opzichte van 2019. En we verwachtten 6 miljoen tariefzakken te verkopen. Daarmee verwachtten we een besparing van €260.000,- op jaarbasis te realiseren. Op basis van bovengenoemde hoeveelheden zakken en actuele kostprijzen blijken de besparingen hoger uit te komen, zoals tabel 1 laat zien. Voor 2021 komt deze op ongeveer €410.000,- uit. De netto onkosten voor verstrekking van plastic+ zakken bedragen in 2021 dan ongeveer €73.000,-.

Het financiële voordeel door invoering van het betaalde tarief voor de plastic+ zak bedraagt in 2021 naar verwachting rond de €410.000. Dit is een structureel effect, hoewel de nu berekende aantallen verkochte zakken en kosten in de toekomst kunnen fluctueren. Het gebruiksgedrag (verbeterde afvalscheiding of ontwijkgedrag) van bewoners is daarin de grootste en moeilijk voorspelbare factor. Daarnaast zullen mensen die thuisblijven door coronamaatregelen meer verpakkingsafval hebben en dus meer plastic + zakken gebruiken. Aan de andere kant zal de invoering van statiegeld op petflesjes en drankblikjes de behoefte hieraan op termijn mogelijk terugdringen.

Aantallen plastic+ zakken (x 1 mln)	2019	2020	juni '20 tm mei '21	2021 (*)
gratis zakken	8,9	1,0	0,0	0,0
betaalde zakken		4,8	4,6	4,7
Totaal	8,9	5,8	4,6	4,7
<i>Afname aantal zakken tov 2019</i>		35 %	49 %	48 %

Netto kosten verstrekking Plastic+ zak	2019	2020	juni '20 tm mei '21	2021 (*)
	€ 483.000	€ 144.000	€ 80.000	€ 73.000
Besparing in euro's tov 2019		€ 339.000	€ 403.000	€ 410.000

Tabel 1: Aantallen gratis en betaalde plastic+ zakken die per jaar zijn verstrekt en de kosten die daarmee jaarlijks gemoeid zijn. De netto kosten zijn opgebouwd uit productie-, verspreidings-, en handlingskosten en legesinkomsten.

- *Nijmeegse inwoners betalen geringe kosten voor het aanbieden van plastic+ afval.*

Nijmeegse inwoners betalen €0,05 voor de aanschaf van 1 plastic+ zak (€0,50 per rol van 10 stuks). Op basis van de distributiecijfers en het aantal huishoudens in Nijmegen komt het gebruik van plastic+ zakken in 2021 op gemiddeld 56 stuks per huishouden (ten opzichte van 109 stuks in 2019). De kosten komen in 2021 dan neer op gemiddeld €2,80 per huishouden.

Financiën

De invoering van het tarief voor de plastic+ zak is onderdeel van een reeks bezuinigingstaakstellingen voor de dienstverleningsovereenkomst met Dar (DVO-Dar). Vanaf 2020 is het merendeel van deze bezuinigingen gerealiseerd. De taakstelling voor de plastic+ zak wordt ruimschoots ingevuld. Het financiële voordeel van 2020 is verdisconteerd bij de jaarlijkse afrekening van de DVO-Dar. Met een verwacht resultaat voor 2021 van €410.000, blijft ten opzichte van de taakstelling van €260.000 een voordeel

van €150.000 over. Wij zetten dit voordeel in om een deel van de nog te realiseren taakstellingen te dekken die in de begroting binnen hetzelfde taakveld zijn opgenomen. Er is daarmee geen financieel effect van de invoering van het tarief voor de plastic+ zak. Het gaat om de volgende drie taakstellingen die tot dusver nog niet tot resultaat hebben geleid:

- *De herziening van de verdeling kosten milieustraat met Wijchen* (€ 1 ton)
- *De toepassing vervuiler betaalt* (€ 2,1 ton)

Hiervoor maken we dit jaar nagenoeg geen kosten omdat er bijna geen evenementen zijn geweest.

- *Vermindering aantal afvalbakken* (€ 1,5 ton)

De uitwerking heeft vertraging opgelopen en de implementatie van het beleid is complex, door storende invloeden door corona.

In totaal gaat het hierbij om € 4,6 ton. Wij nemen dit mee in de 2^e voortgangsmonitor 2021.

Samenvattend leidt het lage tarief op de plastic+ zak inderdaad tot het terugdringen van het oneigenlijke gebruik van de zakken voor andere doeleinden dan de plastic+ inzameling, zonder dat dit leidde tot een lagere hoeveelheid ingezameld plastic+.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout
gemeentesecretaris

drs. H.M.F. Bruls
burgemeester